

**ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ҮНДЭСНИЙ
ЗӨВЛӨЛИЙН ХУРАЛДААНААС ГАРГАСАН ЗӨВЛӨМЖ**

“Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах” тухай

2019 оны 08 сарын 27-ний өдөр

Улаанбаатар хот

Монгол улсын Засгийн газрын 2019 оны 128 дугаар тогтоолоор баталсан Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлийн хурлыг 2019 оны ... дугаар сарын ...-ны өдөр зохион байгуулав.

Зөвлөлийн хуралд оролцогч Зам, тээврийн хөгжлийн яам, Цагдаагийн ерөнхий газрын Тээврийн цагдаагийн албанаас “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлийн эрх, үүрэг”, “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үйл ажиллагаа, анхаарах асуудал”, “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын өнөөгийн нөхцөл, тулгамдаж буй асуудал” илтгэлүүд, Засгийн газрын 2019 оны 163 дугаар тогтоолоор баталсан “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах Үндэсний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө, Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуульд заасан “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн сан болон түүний төрөлжсөн санг хөтлөх, уг сангаас мэдээлэл, лавлагаа өгөх” журмын төслийг тус тус хэлэлцэв.

Энэхүү хуралдаанаар замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах чиг үүрэг бүхий байгууллагуудын хамтын ажиллагааны өнөөгийн байдал, хамтран хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, тулгамдсан асуудлуудыг шийдвэрлэх талаар тодорхой онолын болон практик үйл ажиллагааны үндэстэй санал, санаачилгуудыг дэвшүүлэн, хэвлэл мэдээллийн төлөөллийг оролцуулан нээлттэй хэлэлцүүлээ.

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлийн хурлаар:

Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг буурах хандлагатай байгаа хэдий ч системтэй, онолын үндэстэй үйл ажиллагаа явуулахгүй бол цаашид буцаж нэмэгдэж болзошгүй байгааг тооцож, Монгол Улсын хувьд нэн тэргүүнд анхаарал хандуулах шаардлагатай байна гэдгийг хүлээн зөвшөөрч;

Эрүүл мэнд болон Цагдаагийн байгууллагаас гаргасан гэмт хэргийн талаарх сүүлийн 5 жилийн мэдээлэлд Монгол Улсын хэмжээнд жилд зам тээврийн ослын холбоотой 91514 дуудлага ирж, 32659 осол бүртгэгдэж 1482 гэмт хэрэг үйлдэгдэж, гэмт хэргийн улмаас 512 хүн нас барж, 1300 хүн гэмтэж, 16,1 тэрбум төгрөгийн хохирол учирсан нь улсын хэмжээний гэмт хэргийн 6,6%, нас барагсдын 45,3%, гэмтсэн хүний 11,1% -ийг эзэлж байгааг анхааралдаа авч;

Зам тээврийн ослын улмаас жилд 19 тэрбум төгрөгийн хохирол учирч байгаа нь улс орны тогтвортой хөгжлийг хангахад сөрөг нөлөө үзүүлж байна гэдгийг хүлээн зөвшөөрч;

Сүүлийн жилүүдэд өндөр хөгжилтэй улс орнууд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх шинжлэх ухааны үндэслэлтэй зорилтот программыг тогтмол хэрэгжүүлсний үр дүнд гэмт хэргийн улмаас нас барах, гэмтэх тохиолдлыг мэдэгдэхүйц хэмжээгээр багасгасан, мөн энэхүү үйл ажиллагаа нь цаашид аюулгүй амьдралын дадал зуршлыг бий болгоход ач холбогдолтой төдийгүй өндөр хөгжилтэй улс орнуудтай золгүй явдлыг багасгах, зам тээврийн ослоос сэргийлэхэд өргөн хүрээнд тэргүүн туршлага солилцох боломжтой гэдгийг тооцон;

Зам тээврийн ослоос сэргийлэх эрсдэлт хүчин зүйлүүдийг арилгахад чиглэсэн үйл ажиллагаа, арга хэмжээг дэмжих заавар зөвлөмжийг төрийн болон иргэний нийгмийн байгууллагад хүргүүлэх, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хамтран ажиллаж буй байгууллага, иргэдийн ололт амжилтыг тэмдэглэж;

Зам тээврийн ослоос сэргийлэх үйл ажиллагаа, салбар хоорондын хамтын ажиллагааг ханган, иргэний нийгмийн байгууллагуудыг хамруулан, иргэн, сонирхогч талуудын оролцоотойгоор хэрэгжүүлэх боломжтой гэдгийг хүлээн зөвшөөрч;

Иргэдийн аюулгүй байдал нь төрийн бодлогоос хамааран хөгжлийн зорилтыг хэрэгжүүлэхэд асар их үр нөлөө үзүүлж болох, зам, тээвэр, байгаль орчин, боловсрол, эрүүлийг хамгаалах, хууль сахиулах стратегид тусгалаа олсон байвал зохих, төр, иргэний нийгэм, иргэдээр дэмжигдэж, эмх цэгцтэй, үр дүнтэй зохион байгуулах цогц асуудал гэдгийг хүлээн зөвшөөрч;

Улсын хэмжээнд зам тээврийн ослын улмаас нас барсан, гэмтсэн хүний тоо буурсан үзүүлэлттэй хэдий ч амь насаа алдсан хүүхдийн тоо нэмэгдэх хандлагатай байгаа нь хүүхдэд чиглэсэн цогц үйл ажиллагаа явуулах шаардлагатай байна гэдгийг онцлон тэмдэглэж;

Улсын хэмжээнд ашиглаж байгаа тээврийн хэрэгслийн 70-аас дээш хувь нь 10-аас дээш жил ашигласан, 53 хувь баруун талдаа нь жолооны хүрд бүхий тээврийн хэрэгсэл байгаа нь цаашид ямар нэг арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэхгүй бол ноцтой үр дагаварт хүргэж болохыг онцлон тэмдэглэж;

Нийслэл хотын хүн ам 1,3 саяд хүрч, томоохон хотын тоонд багтаж, Монгол Улсын 1000 хүнд ногдох тээврийн хэрэгслийн тоо 264 байгаа нь автомашинжилт, түүнээс үүдэн гарах хор уршиг нэмэгдэх эрсдэл үүсч байгааг онцлон тэмдэглэж;

Зам тээврийн ослын сүүлийн 5 жилийн статистик мэдээнээс үзэхэд мотоциклтой холбоотойгоор 459 хүн амь насаа алдаж, 928 хүн гэмтсэн нь зам тээврийн ослоор нийт нас барагсдын 18,9%, гэмтэгсдийн 13,2 хувийг эзэлж байгаа нь анхаарал хандуулах асуудал болж байгааг онцлон тэмдэглэж;

Аюулгүй байдлын нөхцөл байдлыг тал бүрээс нь үнэлэн дүгнэж хэлэлцэхийн зэрэгцээ аюулгүй байдлыг сайжруулах талаар олон улсын болон төрийн байгууллагуудаас гаргасан уриалга, эрх зүйн баримт бичгүүдийн хэрэгжилт, энэ талаар зохион байгуулж байгаа зарим ажил хангалтгүй байгааг дурьдан,

“Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын үндэсний зөвлөлийн” хурлаас Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах ажлыг эрчимтэй сайжруулах, улсын хэмжээнд 2019-2023 онд Зам тээврийн осол, түүний улмаас учрах хохирлын хэмжээг 50 хувь бууруулах зорилтыг дэвшүүлж байна.

Энэхүү зорилтыг ханган үр дүнд хүрэхийн тулд дараах арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэн ажиллахыг зөвлөмжилж байна. Үүнд:

Нэг. Аюулгүй байдлыг хангах бодлого, эрх зүйн хэм, хэмжээг боловсронгуй болгох талаар

1.1. Хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй Монгол Улсын дараах хуулийн заалтуудыг шинэчлэх, нэмэлт өөрчлөлт оруулах:

- “Зөрчлийн болон Эрүүгийн хууль”-ийн төсөлд замын хөдөлгөөний аюулгүй байдалд заналхийлсэн аливаа үйлдэл, эс үйлдэлд ногдуулах шийтгэлийг бүрэн тусгаж, сулруулахгүй байх эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох;
- Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах тэргүүлэх үүрэгтэй Автотээврийн тухай, Нийтийн бус хэрэгцээний хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах тухай, Замын хөдөлгөөний зохион байгуулалтын тухай хуулийн төслийг шинэчлэн боловсруулж, батлуулах;
- "Авто тээврийн хэрэгслийн үйлчилгээ-Оношлогоо-Хяналт-Зохион байгуулалт"-ын нэгдсэн системийг бий болгох үүднээс Даатгалын тухай хууль, Жолоочийн даатгалын тухай хуульд нэмэлт өөрчлөлт оруулах;
- Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахтай холбоотой олон улсын хэм хэмжээг судлан, шаардлагатай гэрээ хэлэлцээрт нэгдэн Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн хэрэгжих нөхцөлийг хангах;
- Насжилт өндөр, баруун талдаа жолооны хүрдтэй тээврийн хэрэгслийн аюулгүй байдлыг хангах асуудлыг зүй зохистойгоор, иргэн, аж ахуйн нэгжид дарамт учруулахгүйгээр шийдвэрлэх;
- “Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөг салбар тус бүр батлан хэрэгжүүлэх.

Хоёр. Аюулгүй байдлыг хангах бодлогыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох талаар

2.1. Монгол Улсын Засгийн газрын гишүүн, нутгийн захиргааны байгууллага, Засаг даргаас баталсан дараах журам, захиргааны актуудад нэмэлт өөрчлөлт оруулах:

- Явган хүний гарцын гэрэлтүүлгийн стандартыг шинэчлэн боловсруулж энэ оны 3 дугаар улиралд багтаан хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;
- Тээврийн хэрэгслийн бүртгэл хөтлөх, улсын дугаар олгох үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох;
- Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөнд тусгасан дүрэм, журам, стандартыг батлуулан, хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулах;
- Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөөтэй уялдуулан салбар, засаг захиргааны нэгж тус бүр төлөвлөгөө боловсруулж, батлуулан хэрэгжүүлэх;

2.2. Монгол Улсын Засгийн газрын 2011 оны 153 дугаар тогтоолд заасан жишиг нормативт зааснаар олон улсын болон улсын чанартай хатуу хучилттай авто зам дагуу байнгын хяналтын пост, үйлчилгээний төв, зогсоол барих ажлыг зохион байгуулж, авто зам, авто тээврийн болон мэргэжлийн хяналтын, цагдаагийн байгууллагын хяналтыг уялдуулах;

2.3. Их, дээд сургуулиудыг түшиглэн салбар бүрийн оролцоотой зам тээврийн ослын шалтгаан нөхцөлийг судлах баг байгуулж ажиллуулах, тус судалгааны багаас гаргасан дүгнэлт, судалгааг дэмжих, ашиглах талаар тодорхой төрлийн ажлыг зохион байгуулах;

2.4. Мансууруулах бодис, сэтгэл мэдрэлд хүчтэй нөлөөлөх эм, бэлдмэл хэрэглэсэн эсэхийг шалгах аргачлал, техникийн шийдлийг бий болгож Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын тухай хуулийн холбогдох заалтыг хэрэгжих нөхцөлийг бүрдүүлэх;

2.5. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах чиглэлээр оролцогч байгууллагуудтай хамтран тодорхой хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлэх;

2.6. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний стратегийг хэрэгжүүлэхэд өөрсдийн эрх мэдлийн хүрээнд төсвийн асуудлыг шийдвэрлэж, судалгаанд суурилсан арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

2.7. Импортлох мотоциклд тавигдах нөхцөл, шаардлага, стандартыг бий болгох, мотоциклтой холбоотой зам тээврийн ослыг бууруулах талаар цаг үеийн нөхцөлд тохирсон арга хэмжээг хууль тогтоомжийн хүрээнд авч хэрэгжүүлэх;

2.8. Жолооч бэлтгэх, мэргэшүүлэх үйл ажиллагааг боловсронгуй болгох.

Гурав. Урьдчилан сэргийлэх, судалгаа, сургалт сурталчилгааны ажлын талаар

3.1. Улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлын эсрэг гэмт хэрэг, зөрчлийн байдалд болон өсвөр үе, залуучуудын дунд Замын хөдөлгөөний дүрмийн ойлголтын талаар тандалт судалгаа хийх, цаашдын хандлага, шалтгаан нөхцөлийг тодорхойлох зорилгоор криминологи судалгааг мэргэжлийн болон эрдэм шинжилгээ, судалгааны байгууллагуудтай хамтран хийх;

3.2. Зам, тээвэр болон Хууль сахиулах байгууллагын чиг үүрэг хариуцсан ажилтан, албан хаагчдыг сургах, мэргэшүүлэх ажлыг төлөвлөгөөтэйгөөр тасралтгүй зохион байгуулах;

3.3. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах шаардлага хангасан камер, программыг үйл ажиллагаандаа ашиглах, хяналтын камерын байршлын тоо, харах орчныг нэмэгдүүлэх, бичлэгийг чанаржуулах, тодруулах тоног төхөөрөмжтэй телекамерын цогц шийдлийг бий болгох;

3.4. Согтууруулах ундаа, мансууруулах бодис хэрэглэх, хурд хэтрүүлэх, хамгаалах хэрэгсэл хэрэглэхгүй байх зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангахад чиглэсэн кампанит ажлыг системтэй, үе шаттайгаар зохион байгуулах;

3.5. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлаас урьдчилан сэргийлэх сургалт сурталчилгааны ажлыг санхүүжүүлэх хөрөнгийн эх үүсвэрийг жолоочийн хариуцлагын албан журмын даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөлтэй даатгагчдаас Жолоочийн даатгалын санд төвлөрүүлэх хөрөнгийн хэмжээг нэмэгдүүлэх замаар шийдвэрлэх.

Дөрөв. Олон нийтийн байгууллага, аж ахуйн нэгжүүдэд

4.1. Тээврийн үйлчилгээ эрхлэгч нь өөрийн үйл ажиллагаатай холбоотой хууль тогтоомж, стандарт, нийтээр дагаж мөрдүүлэхээр гаргасан дүрэм, журам, төрийн захиргааны болон нутгийн өөрөө удирдах байгууллагаас гаргасан шийдвэрийг чанд биелүүлж ажиллах;

4.2. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үйл ажиллагааг сайтар хангаж, гэмт хэрэг зөрчил гаргахгүй байх талаар урьдчилсан сэргийлэх арга хэмжээг тогтмол авч ажиллах, холбогдох байгууллагуудтай хамтран дотоод хяналтын тогтолцоог бүрдүүлэх;

4.3. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахаар тогтоосон хууль эрх зүйн акт, дүрэм журам, стандартуудыг иргэдэд сурталчлан таниулах, сургалтад хамруулах, хэрэгжүүлэх ажлыг анхан шатны нэгжид зохион байгуулах, сургалтын төлөвлөгөө, хуваарь боловсруулж, мэргэжлийн байгууллагуудтай хамтран хэрэгжүүлэх;

4.5. Эрх бүхий байгууллагаас баталсан үйлчилгээний ажлын даалгавар, чиглэл, цагийн хуваарийн дагуу үйл ажиллагаа гүйцэтгэх;

Тав. Нийт иргэдэд уриалах нь

5.1. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангахаар баталсан хууль, түүнтэй нийцүүлэн гаргасан өөртөө хамаарах дүрэм, журмыг сайтар баримталж, сахин биелүүлэх;

5.2. Замын хөдөлгөөний ачаалал ихтэй, хүндрэлтэй нөхцөл бий болсон үед бусдад хүндэтгэлтэй, соёлтой, хүлээцтэй хандаж “Та-Би” гэсэн “цахилгаан товчны зарчим”-ашиглан хөдөлгөөнд оролцох;

5.3. Харанхуй буюу үзэгдэлт хангалтгүй үед зогсох нь ялангуяа орон нутгийн замд гарах осол хэргийн үндсэн шалтгаан болж байгаа тул гадна талын гэрэлтүүлэх хэрэгслийг заавал асааж, бусдыг анхааруулах, Замын хөдөлгөөний дүрэмд заасан үүргийг биелүүлэх;

5.4. Холбогдох эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтнаас хориглолт тогтоосон шалтгаан, нөхцөл, аюулгүй байдлыг хангахад чиглэсэн аливаа техник хэрэгсэл, ажил, үйлчилгээний талаар мэдээлэл авах;

5.5. Аюулгүй байдал хангуулах хууль ёсны шаардлагыг холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд тавих, иргэдийн аюулгүй байдалд заналхийлсэн элдэв зүйл байгаа гэж үзвэл холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд байгууллагын удирдлагаар дамжуулан эсвэл өөрөө уг асуудлыг шийдвэрлүүлэх;

5.6. Аюулгүй байдлыг хангах талаар иргэдээс тавьсан хууль ёсны шаардлагыг биелүүлэх.

ЗАМЫН ХӨДӨЛГӨӨНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ҮНДЭСНИЙ ЗӨВЛӨЛ